TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

Opinie rzeczniczki generalnej Trybunału Laili Mediny w sprawach C-865/24 P | Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles i in./Rada i C-866/24 P | Ordre des avocats à la cour de Paris i in./Rada

Komunikat prasowy nr 173/26

Luksemburg, 26 listopada 2026 r.

Rzeczniczka generalna Laila Medina zaproponowała oddalenie odwołań wniesionych od wyroków Sądu, które utrzymały w mocy zakaz świadczenia usług doradztwa prawnego na rzecz rządu rosyjskiego oraz podmiotów mających siedzibę w Rosji

W ramach środków ograniczających przyjętych przez Unię Europejską w odpowiedzi na agresję Rosji na Ukrainę Rada Unii Europejskiej zakazała świadczenia, bezpośrednio lub pośrednio, usług doradztwa prawnego na rzecz rządu rosyjskiego, a także osób prawnych, podmiotów lub organów mających siedzibę w Rosji[1].

Zakaz ten nie ma zastosowania do usług ściśle niezbędnych do wykonywania prawa do obrony w ramach postępowania sądowego oraz prawa do skutecznego środka odwoławczego ani do usług ściśle niezbędnych do zapewnienia dostępu do postępowań sądowych, administracyjnych lub arbitrażowych w państwie członkowskim. Rada przewidziała również, jako odstępstwa od tego zakazu, możliwość zezwolenia przez właściwe organy na świadczenie takich usług w pewnych szczególnych okolicznościach, w szczególności w celach humanitarnych lub w celu zapewnienia krytycznych dostaw energii w Unii.

Kilka belgijskich izb adwokackich, w tym niderlandzka izba adwokacka w Brukseli, a także belgijscy adwokaci, izba adwokacka przy sądzie w Paryżu oraz jedna z jej członkiń zaskarżyli ten zakaz przed Sądem Unii Europejskiej. W dwóch wyrokach z 2 października 2024 r. Sąd oddalił ich skargi co do istoty, nie rozstrzygając w pierwszej kolejności o dopuszczalności, która była kwestionowana przez Radę[2].

Skarżący ci wnieśli następnie dwa odwołania do Trybunału Sprawiedliwości, żądając uchylenia wyroków Sądu. W swojej opinii rzeczniczka generalna Laila Medina zaproponowała oddalenie odwołań.

Po pierwsze, **w odniesieniu do dopuszczalności skarg wniesionych do Sądu**, ponownie kwestionowanej w ramach postępowania odwoławczego przez Radę, Komisję Europejską oraz Wysoką Przedstawicielkę ds. Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, rzeczniczka generalna dokonała rozróżnienia na ogólny zakaz i przepisy przewidujące odstępstwa. Uważa ona, że ogólny zakaz ma bezpośredni wpływ na adwokatów i odnośne izby zawodowe, i nie wymaga żadnych środków pośrednich. Zakaz ten nie tylko uniemożliwia im świadczenie bieżących usług w ramach wykonywanego zawodu, ale nakłada na nich również obowiązek przeprowadzania systematycznych kontroli wstępnych przed wyrażeniem zgody na udzielanie porad prawnych osobom, które mogą być objęte wspomnianym zakazem. Natomiast odstępstwa wymagają do ich wdrożenia decyzji właściwych organów państw członkowskich, które mogą być zaskarżane przed sądami krajowymi. Jako że przepisy wprowadzające odstępstwa nie dotyczą również zainteresowanych osób indywidualnie i bezpośrednio, rzeczniczka generalna zaproponowała Trybunałowi **uznanie skarg za niedopuszczalne w zakresie, w jakim dotyczą one właśnie tych przepisów**.

Co się tyczy **prawa do skutecznej ochrony sądowej**[3] przypomniała ona, że Karta praw podstawowych Unii

Europejskiej gwarantuje każdej osobie prawo do uzyskania porady, obrony i reprezentacji. Jednakże, jej zdaniem, prawo to przysługuje **jednostkom, a nie adwokatom ani izbom zawodowym działającym we własnym imieniu**.

W każdym razie, zdaniem rzeczniczki generalnej, orzecznictwo Trybunału wskazuje, że prawo do skutecznej ochrony sądowej nie ustanawia ogólnego prawa do korzystania z porad prawnych bez żadnego związku z postępowaniem sądowym. Rzeczniczka generalna jest zdania, że Sąd nie popełnił błędu przyjmując, iż zakaz ten nie uniemożliwia adwokatowi oceny sytuacji prawnej swojego klienta w celu ustalenia, czy dochodzone porady są niezbędne do zapobieżenia postępowaniu sądowemu lub przewidzenia jego wszczęcia, czy też do zapewnienia prawidłowego przebiegu takiego postępowania.

Ponadto rzeczniczka generalna zwróciła uwagę, że ochrona **poufności kontaktów między adwokatem a jego klientem** obejmuje działalność doradztwa prawnego w ujęciu ogólnym, niezależnie od istnienia sporu sądowego. Niemniej ochrona ta nie oznacza ogólnego prawa do udzielania lub otrzymywania porad prawnych poza jakimkolwiek związkiem z postępowaniem sądowym. Równocześnie przepisy wprowadzające odstępstwa nie sugerują – ani w sposób wyraźny, ani nawet dorozumiany – że adwokat jest zobowiązany do ujawnienia właściwym organom jego tożsamości lub informacji objętych tajemnicą zawodową bez zgody swojego klienta.

Wreszcie w przekonaniu rzeczniczki generalnej przedmiotowy zakaz jest sformułowany w sposób wystarczająco jasny i precyzyjny, aby umożliwić zainteresowanym osobom ustalenie, jakie usługi doradztwa prawnego nie mogą być świadczone na rzecz rządu rosyjskiego, a także na rzecz osób prawnych, podmiotów lub organów mających siedzibę w Rosji. W związku z tym stwierdziła, że Sąd nie naruszył zasady pewności prawa ani wartości Unii wyrażonych w traktatach, jak twierdzili wnoszący odwołanie.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w późniejszym terminie.

UWAGA: Odwołanie od wyroku lub postanowienia Sądu, ograniczone do kwestii prawnych, może zostać wniesione do Trybunału. Co do zasady, odwołanie nie ma skutku zawieszającego. Jeżeli jest ono dopuszczalne i zasadne, Trybunał uchyla orzeczenie Sądu. Jeżeli stan postępowania pozwala na wydanie orzeczenia w sprawie, Trybunał może sam wydać ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie sporu. W przeciwnym razie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd, który jest związany orzeczeniem Trybunału wydanym w ramach odwołania.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Przedstawienie stanu faktycznego i ram prawnych odnosi się do okresu istotnego dla sprawy i opiera się na aktach sprawy.

Pełny tekst opinii (C-865/24 P i C-866/24 P) jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ich przedstawienia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ✆ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne na „Curia Web TV" oraz w „European Broadcasting Service".

Pozostańmy w kontakcie!

[1] Rada wprowadziła ten zakaz na mocy rozporządzenia Rady (UE) 2022/1904 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie, rozporządzenia Rady (UE) 2022/2474 z dnia 16 grudnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie nr 833/2014 oraz rozporządzenia Rady (UE) nr 2023/427 z dnia 25 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie.

[2] Wyroki Sądu z dnia 2 października 2024 r. w sprawach: *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles/Rada* (T-797/22) oraz *Ordre des avocats à la cour de Paris i Couturier/Rada* (T-798/22) (zob. również komunikat prasowy nr 155/24).

[3] Artykuł 47 Karty praw podstawowych.